

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znaša

za vse leto 24 K., pol leta 12 K., 3 mesece 6 K. — Na naročbe brez dopolne naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom.)
Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik
konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija
lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.
Poštno-hranilniški račun št. 652.841.

Ishaja vsaki dan: 100
Tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri, ob ponedeljkih ob 2. uri zjutraj.
Posamične številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici, Celju, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Novemestu itd.
Oglase in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, ulica Giorgio Galatti št. 18. — Uradne ure so od 2. pop. do 8. svečer. — Cene oglašom 16 st. na vrsto petič; poslanice, smrtnice, javne zavave in domači oglasi po pogodbi.
TELEFON številka 1157.

Brzovjavne vesti.

Ogrska kriza.

DUNAJ 27. Kakor poroča »Korrespondenz Wilhelm«, je cesar ob 8. in pol uri dopoldne vsprejel vrhnega dvornega maršala, grofa Csirskyja v posebni daljši avdijenci.

BUDIMPEŠTA 27. Ogorčenje radi vsprejema voditeljev koalicije na Dunaju se še ni poleglo.

Vsi listi naglašajo danes, da ni večerajšji Gautschev govor zamogel tozadevno pomiriti duhov na Ogrskem.

Baron Fejervary.

BUDIMPEŠTA 27. »Ogrski korespondenz« poroča z Dunaja: Ministerski predsednik baron Fejervary je bil ob 1. uri dopoldne vsprejet od cesarja v avdijenci.

BUDIMPEŠTA 27. »Ogrski brzovjavni biro« poroča z Dunaja: Avdijenca ministerskega predsednika barona Fejervaryja pri cesarju je trajala do 2. ure in pol. Fejervary ostane tukaj in bo jutri zopet vsprejet od cesarja.

Romunski kralj na Dunaju.

DUNAJ 27. Cesar je ob 11. uri dopoldne obiskal romunsko kraljevsko dvojico v hotelu »Krantz«, kjer se je mudil pol ure. Vladarja sta se prisrčno pozdravila. Cesarja je številna množica ljudstva živahno pozdravljala. Ob 2. uri po noči se kraljevska dvojica vrne v Bukarešt.

Voditelj ministerstva za uk in bogočastje.

DUNAJ 27. Voditelj ministerstva za uk in bogočastje, baron Bezzerth, je bil danes predpoludne vsprejet od cesarja v daljši avdijenci.

Grško-romunski spor.

FRANKOBROD ob M. 27. Romunski odposlanec v Atenah, Papini je v ponedeljek došel v Carigrad. Obiskal je v spremstvu romunskega odposlanca pri turški vladi Labovaryja, velikega vezirja, kateremu je, kakor poroča »Frankf. Zeitung«, podal obširna pojasnila o grško-romunskem sporu, katerega turška vlada pazljivo zasleduje, ker se vzroki istega vršijo na njenem ozemlju.

Diplomatične zveze med Bukareštom in Atenami niso sicer še definitivno prekinjene, marveč so, kakor se od kompetentne strani zatrjuje, vsled intervencije Avstro-Ogrske le začasno suspendirane.

Potres na Švedskem.

GOETEBORG 27. V Landboje (In Irising) so večeraj opoldne čutili močen potres. Ob 1. in pol uri so čutili podzemsko bobnenje in istočasno so se pričele tresti hiše,

tako da so na stenah in zidovih nastale razpoke. Trešenje je trajalo približno eno minuto.

Na vztočnem delu otoka je bilo poškodovanih devet hiš.

Potovanje Loubeta na Portugalsko.

PARIZ 27. Nasproti poročilu nekoga danskega jutranjega lista, poroča »Agence Havas«, da se predsednik Loubet s svojega poseta v Portugalski poda direktno po morju na Francozsko, ne da bi se podal pred Tanger oziroma da bi križaril ob maročanskem obrežju. Okolnajačo, na kateri bo predsednik potoval, ne bo spremljala nobena ladija.

Angleško-japonski dogovor.

LONDON 27. Japonski odposlanec, vikomt Hajaši je izjavil nasproti »Reuterjevemu biro«, da tvori nova angleško-japonska pogodba močno obrambo proti novi vojni. To je tudi namen pogodbe. Mi ne bomo mogli reči, da je zagotovljen trajen mir, toda mi bomo zamogli reči, da je za več let zagotovljen počitek. Povsod naj razumejo, da ni ta pogodba na noben način kako pretenje.

Milanski nadškof.

MILAN 27. Milanski nadškof kardinal Ferrari je bil v ponedeljek zvečer od kralja in kraljice vsprejet v avdijenci, ki je trajala 20 minut.

Taifun.

NEW YORK 27. Kakor poroča »Evening Sun« iz Manile, je razsajal tam taifun (vihar), ki je razrušil mestni del urojencev. 8000 ljudi je brez strehe, 5 filipincev je bilo ubitih, 200 pa ranjenih.

Witte.

GROSS-ROMINTEN 27. Witte odpotuje danes predpoludne. Minister s svojo soprogo ostane v Wirballenu.

BEROLIN 27. Minister Witte se je prisrčno poslovil od cesarja Viljema ter potem odpotoval v Petrograd.

Kitajska reformna komisija.

LONDON 27. »Morning Post« poroča iz Šangaja od 26. t. m.: Odhod reformne komisije je odgodjen na nedoločena čas.

Maročansko vprašanje.

PARIZ 27. Sporazum med Francijo in Nemčijo v maročanskem vprašanju se mora smatrati kakor zelo časten za Francijo, kateri se priznavajo posebne pravice v Maroku. Program konferenca obseza ustanovitev narodne banke in organizacijo policije. Francozka bi imela vrhno oblast nad policijo ob alžirski meji in bi bila opravičena, da sme tamkaj uvažati orožje. Posojila, ki se da Maroku, se udeležijo Francozka, Nemčija in še neka tretja velika. Francozka bi imela pri

finančnih operacijah prednost. Konferenca se bo vrhila v Algecirasu, sklepni zapisnik bo podpisan v Tangerju.

Sueški kanal.

PORT SAID 27. (Reuterjev biro). Sueški kanal je do daljne odredbe zaprt, ker bodo razstrelili potonuli parnik »Chatham«.

Ugovor Kitajske proti doležbam Portemouthskega miru.

WASHINGTON 27. »Washington Post« poroča, da je pred tednom dni oziroma še Kitajska protestirala pri ruski in japonski vladi glede dveh točk portemouthske mirovne pogodbe. Kitajska je baje izjavila, da je rok, v katerem imata Ruska in Japonska izprazniti Mandžurijo predolg ter je predlagala v tem oziru devet mesecev. Nadalje je Kitajska izjavila, da je preveliko število vojakov, ki bodo stražili železnico, katerih bo najbrž 15.000.

Premirje v severni Koreji.

TOKIO 27. (Reuterjev biro.) Pogoji premirja za severno Korejo niso še dogovorjeni, ker mora ruski komisar radi pomanjkajja pooblastil ob vsakem koraku poročati generalu L'nevčju.

Dogodki na Buskem.

MOSKVA 27. (Petrograjska brzovjavna agentura). Tekom posvetovanja o političnem programu se je kongres zemetva potegoval za popolno ločitev pravosodja od uprave, za neodstavnost sodnikov, za izključno uporabo porotnih sodišč, odpravo smrtne kazni, odpravo administrativnih kazni, pojačanega varstva in vojnega stanja ter za amnestijo. Odklonjena sta bila predloga, da se izda poziv na prebivalstvo in da se podeli ženskam volilno pravico.

PETROGRAD 27. Kakor se govori, mislijo v vladnih krogih resno, da bi se odgodilo sklicanje državne dume. Caraka dvojica se dne 28. t. m. povrne v Peterhof.

PETROGRAD 27. Prine Napoleon in general Takajevili zahtevata ojačenj za Kavkaz.

Govor drž. posl. Vekoslava Spinčiča povodom svečanega otvorjenja „Narodnega doma“ v Podgradu.

(Dalje.)

Povdarjam to, ker želim, da ne bi se več ponavljali taki žalostni prizori. Z enim delom svoje prošnje so ti ljudje vspeli. Deželni odbor je dal takoj mladi posojilnici »colpo di grazia«. Zabranil je občini podgradski in jelšanski ter cestnemu odboru tega okraja ulagati denar v posojilnico, naloživši

Niko je dvignil svojo zaspano glavo s težko muko, izvalil pijane oči na krčmarja, stresel dva trikrat glavo, o čemer mu je pero za kapo čudno zaigralo, in začel je najprej nekaj mrmrati.

— Hh, hm, hm! je iztlenil Niko. Čakaj, čakaj, da se spomnim, v resnici, ne vem ti ničesar, dragi Tomaž, razun, da noben kanonik nima takega vana kakor ti. Živio brate Tomaž, saj jaz ne bi mogel dibati brez tvoje vina, kakor ne riba brez vode. Vidiš, se je udaril po čelu, kakor da se je nečesa domislil, jaz moram zapustiti tebe in tvoje sladke vrče tebi in tvojemu prijateljstvu na ljubo. Še bi rad posrknil kako kapljico, ali moram pogledati, da-li so se orožniki povrnili od sv. Šimona, ker jih bom jutri potreboval.

— Jutri? je rekel Tomaž. Pa kam ti je iti jutri, dragi Niko, in po kakem opravilu?

— Ha, ha, ha! se je spustil Gregorovič v smeh, da so se mu tresele kratke brke. Kam naj solsa, ako ne na oko. Jutri pojdemo, predragi moj Tomaž, v sosedstvo v Nemško vas, da pobereimo, kar je šitnega zrna, šestnajsti del sa gospoda škofa. Vem,

jim, da ga ropet dvigajo, kolikor so ga uložili. To je bil zares težek udarec v oni dobi, ko se je denar tako težko dobival. Ali ni bil samo deželni odbor, ampak tudi ces. kr. oblasti so bile nasprotno posojilnici. Ces. kr. trgovsko in pomorsko sodišče v Trstu — kakor govore: po nalogu c. kr. namestnika Rinaldinija — je posojilnici istega leta to je 1896. naložilo, da se § 2 b in § 51, ki govorita o posojilniških ulogah, spremenita, ker da se posojilniške uloge ne smejo vsprejemati od nečlenov.

Posojilnica je po odvetniku dru. Dečkotu v Celju rekurirala na višje sodišče v Trstu brez vspeha in končno na najvišje sodišče. To pa je dalo posojilnici prav, razveljavivši odlok trgovskega in pomorskega sodišča, kakor tudi onega višjega deželnega sodišča v Trstu. Ta odlok in vsa borba posojilnice podgradeke ima veliko važnost, ker velja za vse posojilnice in hranilnice vse države in je zmaga posojilnice podgradeke zmaga vseh posojilnic. Tem povodom je izvojevala podgradeka posojilnica zmago tudi v jezikovnem pogledu. Tržaška sodišča so pisala svoje odloke v italijanskem jeziku. Višje oblasti so jim naložile, da morajo pisati slovenski in hrvaški.

Najvišje sodišče na Dunaju je izdalo svoj odlok v nemškem jeziku. Posojilnica se je pritožila na ministerstvo za pravosodje in to je naložilo, da imajo sodne oblasti z našimi posojilnicami uradovati v slovenskem, oziroma hrvaškem jeziku.

Takoj s početka svojega rednega delovanja je imela posojilnica lepe vspehe. Leta 1895 je imela 60.000 g'd., ali 120.000 kron prometa; leta 1904, torej po desetih letih, 471.000 kron. S takimi svotami je prišlo potrebnim na pomoč samo v enem letu. Tako doseže svojo neposredno svrhu.

Posojilnica pa ima še neko drugo veliko zaslugu in to glede mlekarne v Hrušici. Že leta 1883. je Slavoj Jenko povdarjal na taboru v Brezovici, kako škodljivo je to za narodno gospodarstvo, ako se seno iz domačih krajev izvaža v Trst in na Reko. S tem je hotel reči, da bi bilo bolje ono seno doma upotrebljati, da bi se ljudje v tem okraju morali najbolj baviti z živinorejo in da bi mogli imeti od živine največje koristi. Mons. Rogač je zadnjih let na mnogih mestih priporočal mlekarne ter ni miroval, dokler se ista ni ustanovila v Hrušici.

Ustanovljena je bila s pomočjo c. kr. vlade, kar rad priznavam. Vendar pa, ako ne bi bilo posojilnice, ne bi se bila mlekarne ustanovile, ker je bila posojilnica ista, ki je mlekarne posodila denar za zidanje, pripravo itd. Žalibog, se je tudi o tej priliki našlo ljudij, ki so se dajali zlorabljati od naših nasprotnikov, ki bi hoteli, da naša

da to ne bo gladko, ker so Nemoi črevljarji nasilni ljudje. Ali prej jih kronem jaz s kopjem, nego oni mene s šilom. Že se veselim, kako te drotarje, smolarje in šilarje podplativo in podglavimo.

Tomaž je poslušal to pripovedovanje jako pozorno, ker ga je v resnici zanimalo.

— Tako, je rekel krčmar nemarno, kakor da se to ne tiče njega, šestnajstino boste pobirali? Odkodi ste zmogli zopet ta novi davek, o katerem se ni še nič čulo do sedaj?

— Kaj jaz vem, od kodi? Quid juris ne vprašujem, ampak slušam samo zapovedi gospodarja. Škof Ivan in župan Prišlin sta zapovedala: Pobiraj snope, a jaz bom pobiral z lepim ali grdum, za pravico pa naj se brigajo drugi. Župan bo menda imel ta svoj jus zapisan na stari oslovski koži.

— Naj bo zapisano, ali ne, dragi moj Niko, se je zasmejal Tomaž prezirno, pri črevljarjih najdeš več slame nego zrna. Ali pazi na glavo, ker tam najdeš tudi velikih pesti!!

(Pride še).

PODLISTEK.

303

Prokletstvo.

Šegodivinski roman Avgusta Šenoa. — Nadaljeval in dovršil I. E. Tomič.

Prevel M. O. Č.

Kadar-koli ga je kdo zadel neprijetno — a to se je zgodilo pogostoma —, planil je stari Nikola in zakričal:

— Ha, da ti, moško pse, razporjem neplemeniti meh. Moj obraz je svet, je nadaljeval pomoliviš svoj rdeči obraz, poln brazgotin s ščetinasto brado, naj se le kdo dotakne v to spoštovano brado, strmoglavim ga v blato. Jaz sem Nikola Gregorovič, plemenitaš, kraljev brat. Tega slavnega naslova ne bi pozabil niti v največem pijanstvu.

Iz usmiljenja ga je vsprejel Prišlin v svojo službo za zastavonošo škofovskih orožnikov-konjenikov. Bilo je žnjim različnih neprilic, ali ko se je Nikola na tešče nekoliko napil, ni ga bilo boljega krvnika za istrtjevanje desetine in drugih davkov. On je zaal

to izmolziti do zadnje kapljice in zato ga je Prišlin tudi držal.

Na žalost pa Prišlinova plača ni bila tako velika kakor žeja Gregorovičeva, in to je bilo temu in njegovemu grlu jako mučno. Dragi Niko je moral torej zahtevati pri svetu milostljive duše, ki so mu dajale pitje brez denarja, a teh je bilo precejšnje število, da se ni trebalo bati propalemu maloplemiču, da bi dolgo ostal trezen. Eden najboljših zaščitnikov Nikinih je bil Tomaž pod bregom, ki je starega maloplemiča poznal še od liškaške vojne.

Niko je sicer mrzil Gričane kakor zločince, ali Tomaž je bil trd Gričan. Nu, krčmar je dajal propalemu Niki vina, za to pa je iz njega izvabljal tajnosti kapiteljske in škofovske, ki jih je potem sporočal šim hitreje mestnemu sodniku. Tako se je zgodilo tudi takrat. Ko je Nike rdeči nos v Tomaževi krčmi sačel modriti in so se mu oči obračale kakor kresnice, sel je krčmar Tomaž k svojemu gostu. Bilo je to v očiglednem, ko se je imela pobirati šestnajstina v Nemški vasi in v Predmestju.

— Nu, Niko, je rekel Tomaž, se-li prede kaj posebnega pri vas preko mo ta?

tvori ne napredujejo. Starček dekan je hodil okolo prajščit kupovalcev mleka in sira, a oni, ki so ga prvi prosili, da jim ustanovi mlekararno, obrnili so mu hrbet, ko so bila pravila in vse drugo pripravljeno. Hvala poštanjakom, da mlekarna lepo napreduje, da si so bili nasprotniki ustanovili protimlekararno brez vsakega reda, ki po zakonu ne bi smela niti obstajati. Povdarjam tu, da je žalostno, da je med našimi ljudmi najti tudi takih, ki se ravnanje po željah naših nasprotnikov tudi proti takim ustanovam, kakoršnja je mlekararna, ter želijo, da bi naši ljudje ne šli tako lahko na limanice tujincem, kakor so storili to do sedaj.

Še en vseh je izvojevala posojilnica in hranilnica, a ta vseh je današnji dan, to je povod, radi katerega smo se danes tu sešli v tolikem številu: to je krasna zgradba »Narodnega doma«.

Sedanja je deloma od dobičkov posojilnice in hranilnice, deloma se izplača sam. Od povsem malih dobičkov, od katerih bi imeli pojedineci le malo ali nič koristi, nabrala se je prilična svota. V tem se je več prihranilo tudi radi tega, ker so prva leta odborniki sami, brez uradnika, vršili vsa opravila.

Misel »Narodnega doma« je sprožil Slavoj Jenko v seji ravnateljstva dne 1. maja 1903 povodom 25 letnice svojega bivanja v Podgradu, postavivši pisмено utemeljen predlog.

Posojilnicam ni le glavna naloga — je rekel — povzdigniti ljudi gospodarski, ker je gospodarski dobro stoječih, ki pa so brez naobrazbe. Posojilnicam mora biti glavna naloga, da s pomočjo boljšega gosp. stanja s povpešavajo kulturni napredek. »Na prosvetnem polju — je rekel — delujeta cerkev in šola, in vendar Podgrajci in bližnja sela nimajo nikakega shajališča, kjer bi se oduševljali s pesmijo ter scejjalno naobrazovali. Še vedno je nočnih izrednikov, še vedno naleta šlovek na surovosti, na tuljenje nelepih pesmi, a ravno »Narodni dom« naj bo trdnjava naobrazbe in prosvete. Ljudje si bodo v njem bistrili razum in plemenili srce; v njem naj bodo na razpolago dobri časopisi in knjige. Razum tega treba posojilnici primernih prostorov, a Podgrad sam še nekoliko udobnih stanovanj. Za vse to je preskrbljeno z zgradbo »Narodnega doma«. V tem »Narodnem domu«, vidnem znaku truda izlasti Slavoj Jenka, zbirajte se in odpočivajte se od vsakdanjih skrbi in dela vi domačini vseh stanov. Naobrazujte se čitanjem novin in z razgovori, plemenite si srca petjem in glesbo. Tudi vi iz daljnega, posebno iz sosednjih občin, Materijske, Jelšanske, Volosko-Opatijske, prihitevajte tu pa tam na zabave, na skupščine.

V »Narodnem domu« krepite se vsi skupaj za borbe proti sovražnikom našega naroda. Pomozite, da bo vsa naša lepa do movina, hrvatska in slovenska, eden velik »Narodni dom«, v katerem bomo sami gospodarji.

V to ime pomozite nam Bog vsemožni in sveta brata Ciril in Metodij, v katerih jeziku smo predpoludne molili, sicer s amo na usta pevcev, in nikakor ne na usta svečenika, kakor se je dogajalo skozi stoletja, kar se nam sedaj zabranjuje, ali kar bo zopet — slovensko bogoslužje namreč, ako bomo ljudje! (Burni živio-klici in vseobče dolgotrajno ploskanje.)

Avstrijska poslanska zbornica.

Dunaj 27. Tekom debate o vladni izjavi je rekel posl. Lecher, da je nekaj novega, ako se ministerski predsednik zadovoljuje s proračunskim provizorijem; na tem je seveda tudi krivo počasno delovanje proračunskega odseka. Govornik dvomi, da to ministerski predsednik mogel držati svojo obljubo, in pravočasno podati zbornici predloge za slučaj cesarske lošitve od Ogrske. Kar se tiče vprašanja glede volilne pravice, nahaja govornik, da je ministerski predsednik vse potrdil, kar je bilo o njegovih ugovorih znano. Govornik označuje sedanjo Ogrsko kakor plemenitaško republiko, v kateri ni kralj drugo, nego nekaj uglednejši grof. Plemenitaška republika je pa za moderno državo nerabljev stroj, in smatrati se mora kakor patrijotično delo, ako je bilo cesarju nasvetovano, naj uravna državno življenje na Ogrskem na moderan podlagi in naj upošteva ono veliko maso naroda, ki mu daje vojaštvo in ki vzdržuje državne finance.

Posl. Pernstorfer je kritiziral program ministerskega predsednika, ki ni v sedenji

državni krizi spravi na dan niti ene stvar-jajoče mihi. Gautsch, ki daje vedno prednost interesom dinastije, je s svojim nastopom proti splošni volilni pravici, kar skuša Gautsch utajiti, nahajal delavstvo proti dinastiji. Gautsch vodi na ta način katastrofalno politiko v najslabšem pomenu. Dolžnost vseh državljanskih strank bi bila, boriti se skupno s socialnimi demokrati proti privilegijem plemstva. Ministerski predsednik je s tem, da je označil splošno volilno pravico kakor nevarnost za državo, zasramoval delavstvo in se je pokazal kakor blavec kamarile, nahajajoče se pod uplivom klerikalizma. Delavci utegnejo nekega dne priti na dan s klici: »Proč z dinastijo!« proč z elementi, sovražnimi ljudstvu!

Debate sta se tudi še udeležila posl. Ofaer in dr. Tavčar. Poslednji je izrazil mnenje, da namerava Gautsch uvesti na Kranjskem nov kurz. Govornik je tozadevno omenil dogodkov povodom odkritja Prešernovega spomenika. Polemisiral je proti izjavam ministerskega predsednika Gautscha, češ, da se zamore nove visoke šole ustanovljati samo zakonodajnim potom. Ob tem pogoju bi bila slovenska visoka šola odvisna od privoljenja Nemcev. Slovenski narod se pa ne odpoje ustanovitvi slovenskega vseučilišča. Nato je bila debata prekinjena. Prihodnja seja v petek.

Kriza na Ogrskem.

List »Wiener Allg. Zeitung« je dobil baje od nekega politika pojasnilo, zakaj da je cesar tako nemilostno vsprejel voditelje madjarske koalicije. Pojasnilo se glasi: Ker Madjari niso držali besede. Stvar se je razvijala sama po sebi. Odlični voditelji koalicije so bili dali na Dunaju razumeti, da bi bili pripravljeni skleniti kompromis, ako Fejervary odstopi in ako se umakne predloga o volilni reformi. Ti dve točki sta tvorili takorekoč podlago za kompromis, in voditelji koalicije so pridodali, da se odrečejo zahtevi po madjarskem poveljstvenem jeziku, ako bo ustrezno njihovim željam.

Tako so govorili pred padom Fejervaryja in posledica tem privatno vodjenim pogajanjem je bila, da je Fejervary pal. Ali voditelji koalicije so na to takoj začeli mešati stvar. Češ, ona pogajanja s krono so vedili politiki kakor privatne osebe in isti da niso imeli naloga od nikogar. In tudi oni voditelj koalicije, ki je na pogajanjih najbolj silil v ospredje, je hkratu izgubil besedo ter je izjavil, da ni bil povsem dobro informiran. Koalicija je zahtevala naenkrat kakih koncesij v vojaškem vprašanju. Tu je padla z merodavne strani beseda o politiki, ki ne bi se je posluževali niti kupčevalci s konji! In s tem je bil označen novi kurz. Fejervary je prišel zopet v avdijencijo in že tedaj se je mogle soditi, da brčkone pride skoro zopet. Navstala je misel, da krona pozove voditelje ogrske koalicije in da jim izroči ultimatum za sestavo ministertva.

In res je bil včeraj Fejervary zopet vsprejet v avdijenciji. Tudi najnovejšega posredovatelja, grofa Csirakyja, je vsprejel cesar v avdijenciji, ki je bila zelo dolga. — Druzihi vesti ni danes nobenih, izlasti ne glede — naslednika Fejervaryju. Zato se čujejo glasovi, da bo poslednji še dolgo vodil posle, ali pa utegne postati celo zopet — definitivni ministerski predsednik.

Grška in Romunska.

Is Aten poročajo, da je pričakovati, da se diplomatske razmere med Grško in Romunsko popolnoma pretrežejo.

Dne 24. t. m. je romunski odposlanec odpotoval iz Aten z vsem osebjem odposlanštva.

Iz Bukarešte javljajo od 24. t. m.: Grški odposlanec je odpotoval ob povsem izrednih okolnostih in proti vsakemu diplomatskemu običaju. Tombazis je izjavil, da odpotuje, ker se romunska vlada brani dati Grški zadoščenje za izgon grških podanikov in radi tozadevnih odškodnin. Odposlanec se ni poslovil od nikogar. Zdi se, da je grška vlada hotela s tem demonstrirati. Pred svojim odhodom je romunski odposlanec izročil grški vladi noto, v kateri naglašava vse opravilne tožbe Romunske proti grškemu postopanju v Makedoniji. Oficijozni list »Roumanie« piše: Odhod grškega odposlanca je samo čim baharije. Grška bo nosila posledice svojega izzivalnega, nepremišljenega postopanja. Odpoved trgovinske in broderske po-

godbe od strani Grške podeli Romunski popolno svobodo delovanja glede grških občin, nahajajočih se v Romunski, in z visokimi pristojbinami bo Romunska odvržala grške ladje od svojih pristanišč. Grki bodo nekega dne še brčko obžalovali to postopanje. Civilizovani svet bo smogel soditi, koga se ima smatrati na Balkanu kakor motileca miru.

V romunskih vladnih krogih sodijo, da se bo povodom potovanja kralja Karola in ministerskega predsednika Cantacuzene na Dunaj tamkaj razpravljalo o tem sporu ter uplivalo na Grško v smislu, da se ohrani mir na Balkanu.

Lošitev Norvegije od Švedske.

V nedeljo se je pod predsedstvom švedskega prestolonaslednika-regenta vršilo posvetovanje državnega sveta, na katerem je bilo sklenjeno, da se z ozirom na razdruženje unije skliče za dan 2. oktobra državni zbor na izredno zasedanje.

»Magdeburger Zeitung« poroča iz Kodanja od 25. t. m.: Zagotavlja se, da je danski dvor včeraj odbil kandidaturu danskega princa Karola za norveški prestol.

Kakor javljajo iz Kristijanije, narašča število onih, ki želé, da se proglasi republika. Tudi nekateri ministri so za to idejo.

Dogodki v Rusiji.

Iz Petrograda poroča dopisnik »Berliner Tageblatt«: V viših vladnih krogih se govori, da ob svojem povratku iz Amerike Witte ne dobi grofjskega naslova, marveč samo red sv. Andreja. Istočasno se zagotavlja, da tamkaj niso posebno zadovoljni s sklepom miru ter smatrajo, da ta mir ne bo dolgo trajal.

Petrograjska lista »Novoje Vremja« in »Rus« potrjujeta, da postane Witte predsednik ministerskega kabineta, ki bo za časa volitev za državno durno že sestavljeno in sicer bo, kakor poroča »Rus«, ministertvo sestavljeno nastopno: Witte, predsedstvo in notranje stvari; Romanov, finance; baron Nolde, pravosodje; grof Lamsdorff, vnanje stvari; Suhomlinov, poljedelstvo; Rudiger, vojno; Birilev, mornarico; knez Trubeckoj, rektor moskovskega vseučilišča, uk; grof Šeremetev, viši prokurator sv. Sinode. Policijski resort pripade baje zopet ministru notranjih stvari.

Stroški za Primorsko v proračunu za 1906.

Glasom finančnega zakona za 1906., ki ga je v torek finančni minister predložil državni zbornici, so za Primorsko določeni nastopni stroški:

Ministertvo za notranje stvari: notranja oprava in razsvetljava za okrajno glavarstvo na Volovskem v novem uradnem poslopju 10.000 kron, popravki na eraričnem vladnem poslopju v Pulji (2. obrok) 4800 kron, notranja oprava nove namestniške palače (3. obrok) 125.000 kron.

Za radnje cest: Državni prinosi za dodelanje ceste med Sv. Nedeljo in Vrbaikom na otoku Krku 4000 kron, za dodelanje ceste iz Podgorja do okrajne meje v Jelovcih (okraj Koper, 1. obrok) 5000 kron za dodelanje takozvane paralelne ceste v področju Opatijskem (okraj Volosko 1. obrok) 15.000 kron, za preložitve koroške državne ceste med Traovem in Srpencem, 1147 do 1194 kilometra (okraj Tolmin, 1. obrok) 14.000 kron, za dodelanje ceste med Česom in Malim Lošinjem (okraj Mali Lošinj 2. obrok) 16.800 kron, za dodelanje ceste od Sv. Ivana v Šterni preko Montrilja do pulske državne ceste pri Karobji (okraj Poreč, 2. obrok) 5000 kron, za preložitve državne ceste po idrijski dolini med sv. Lucijo in Bačo 426 do 660 kilometra (okraj Tolmin, 2. obrok) 40.000 kron, za dodelanje ceste Vrhovlje Krasno-Višnjevik-Drnovce (okraja Gorica in Gradiška, 3. obrok) 4000 kron, za dodelanje ceste v kozvanjšekovi dolini od Molinuta preko Peternela do Kužina (okraj Gradiška, 3. obrok) 9000 kron, za gradnjo železnega mosta preko potoka Lijak in za popravo tamšnje ceste med 190 in 196 km kranjsko-italijanske državne ceste (pol. okraj Gorica 3. obrok) 10.000 kron, državni prinosi za dodelanje ceste iz Kneže preko bačke soteske do idrijske državne ceste pri Bači (okraj Tolmin 4. obrok) 16.200 kron, za dodelanje konkurne ceste med Barbano in Labinjem (okraja Pula in Pazin 7. obrok) 20.000 kron, za pulsko

državno cesto med 08 in 27 km, ki jo popravljata tržaška mestna občina (pol. okraj Trat, 7. obrok) kron 33.000, za dodelanje cestne mreže v okrožju med Sočo in Judrijem (okr. Gorica, Gradiška in Tolmin, 8. obrok) 20.000 kron, za popravljanje državne ceste v idrijski dolini od Ušnika do Čiginja ob koroški državni cesti preko Sv. Lucije in Zelina do Goraje Idrije na Kranjskem (pol. okraj Tolmin in Logatec, 14. obrok) 20.000 kron. (Pride šr.)

Drobne politične vesti.

20-letnica združenja Rumelije z Bolgarsko se je 21. t. m. praznovala povsem Bolgarskem. Samo v Sofiji so izostale vse slavnosti, da bi se s tem ne žalilo Turčije, s katero je Bolgarska v zadnjih časih v napetih odnosih.

Car v Rimu? Kakor javljajo iz Rima, se vrše med italijanskim in ruskim dvorom zaupna pogajanja glede potovanja carja Nikolaja v Rim.

Potovanje španskega kralja v Berlin in na Dunaj. Madridski list »Diario Universal« poroča, da sta vladi v Berlinu in Madridu konečno sklenili, da pride španski kralj Alfonz dne 6. nov. t. l. v Berlin.

Is Berolina odpotuje kralj na Dunaj, toda to potovanje bo privatnega značaja.

Nemškojaponska trgovinska pogodba. Iz Berolina poročajo, da je nemški državni kancelar za časa svojega bivanja v Baden-Badenu med drugimi vsprejel tudi japonskega odposlanca Inouye. Razgovarjala sta se baje o trgovinski pogodbi, ki naj ti se sklenila med Nemčijo in Japonsko.

Domače vesti.

Odlikovanje. Gospodu arhitektu prof. dru. Maksu Fabijaniju iz Kobdija na Krasu je ruski car podelil komandarski križ reda sv. Stanislava.

Ostavka predsedništva političnega društva »Patria«. Predsedništvo političnega društva »Patria« je vsled sklepa, storjenega na shodu omenjenega društva od dne 22. t. m., podalo svojo ostavko.

Menda se ne motimo, ako ne jemljemo stvar preveč tragično. Brčkone bodo znali člani predsedništva preskrbeti kakor državni poslanci, da ne bo treba držati dane besede. Tudi ti so slovesno izjavili, da položje mandata, čim bo izvojevan boj o italijanskem vseučiliškem vprašanju. Nu, gospoda so poskrbeli z grožnjami in z obstrukcijo v državnem zboru, da ta boj še dolgo ne bo izvojevan in — poslanci obdrža svoje mandate.

Teodor Schwarz, novoimenovani deželni predsednik za Kranjsko je rojen 18. septembra 1854. V državno službo je vstopil leta 1877. in je bil do leta 1898. v Inomostu. To leto je prišel kakor dvorni svetovalec v Trat. Novi deželni predsednik pojde že tekom prihodnjih dni v Ljubljano.

Prof. Josip Stritar — častni občan ljubljanski. Na včerajšnji seji mestnega zastopa ljubljanskega je bil prof. Josip Stritar na predlog župana Hribarja soglasno izvoljen častnim občanom ljubljanskim. Prof. Stritar bo prihodnje leto praznoval svojo 70-letnico.

Suplentom sta imenovana na gimnaziji v Kranju gg. Ivan Jane in Anton Sušnik.

Poslanec Žitkar obolel. Z Dunaja poročajo, da je štajarski državni poslanec, župnik Žitkar nevarno obolel.

Ljubljana za Kalabrijo. — Običnski zastop ljubljanskega mesta je soglasno dovolil 500 kron podpore za prebivalstvo v Kalabriji, ki je bilo prizadeto po potresu.

Vojna ladija »Elisabeth« je dospela v Čifu. Na krovu je vse zdravo.

Mesto občinskega tajnika razpisuje županstvo v Moščenicah (Istra). Plača znaša 1200 K, ki se bo plačevala v mesečnih obrokih. Zahteva se poznavanje hrvatskega jezika. Prošnje je predložiti občinskemu glavarstvu do dne 10. oktobra.

Visoka šola za trgovino Revoltella. Novo šolsko leto na tem zavodu prične dne 1. oktobra ob 12. uri popoldne s predavanjem, ki ga bo prof. dr. Cesar Marinig imel v slavnostni dvorani šole, ulica Torrente 12, II. nadstr. kakor uvod k predavanjem o narodnem gospodarstvu.

Glagolski misal. V tiskarni de propaganda Fide v Rimu je bilo minolega meseca

Odda se takoj v najem soba pri odlični slovenski družini pod ugodnimi pogoji in sicer učeneu gimnazije ali realke. Ob enem tudi s hrano. Naslov pri upravi »Edinost«.

Sode nove in stare po najnižjih cenah ima v zalogi sodar **Fran Budau** v Trstu, ul. Boschetto št. 28 (uhod iz ulice Paduina št. 21).

10.000 hektolitrov vinskih sodov v vsaki velikosti od 5-70 hektolitrov dajajo po jako zmernih cenah tvrdka **Alex. Breyer** i sinovi, **Križevac**.

Kemično preskušeni in najden oblastveno koži popolnoma neškodljivi „**uničevalec lasij**“ odpravi pri damah nelepe in sitne **lasi na obrazu** popolnoma s koreniki ter podeli koži tudi se naravno svežost, nežnost ter gladkobo. — Cena 7 kron. — Posilja povsod diskretno **I. SCHMIDEK**, **Budapest VII. Nyár-utca 18.**

Velik izbor inozemskih in lokalnih vzorcev. **Pozor! Pozor!** **Nova krojačnica.** **Piazza della Barriera 3 I.** **Slovenski napis.** Izvija vse v krojaško stroko spadajoča dela v popolno zadovoljnost. — Najnižje cene! Priporoča se udani **Slavoj Škerl.**

Doge za parkete hrastove ali jelove prve vrste prodaja pod jamstvom po tovarniški ceni. **Zaloga lesa - Miclaur** ulica Fonderia št. 7

Kovaška mehanična delavnica livarna kovin, zavod za niklovanje, pozlačevanje, posrebrnenje, pokotlorinjenje in pocinjenje. **VIKTOR FANO** ulica R. Zovenzoni št. 4 **ZALAGA PRVE TRŽAŠKE TVRDKE**

Stavbinski materijal kakor korce, vsakovrstno opeko, pesek, apno, živo in ugašeno, se dobiva po najnižjih cenah, da se ni bati konkurence, pri tvrdki **Belli & Corsi** ulica Economo št. 12 (stari mlin). C. kr. priv.

Riunione Adriatica di Sicurtà Glavnica in rezervni zakladi društva glasom bilance 31 decembra 1902.

Zadružna glavnica (od kojih vplačano K 3.200.000)	K	8.000.000
Rezervni zakladi dobi. kov.		7.133.580
zaklad proti vpadanju vrednostij javnih efektov		3.700.580
Rezervni zaklad premij za zavarovanja		71.255.752
Zavarovanja na življenje v veljavi		254.966.140
Izplačane škode v vseh oddelkih od ustanovitve društva [1838-1902]		498.919.050

Društvo sprejema po jako ugodnih pogojih zavarovanja proti požaru, streli, škodi vled razstrelb ulomu kakor tudi prevozov po suhem in morju; sklepa pogodbe za zavarovanje življenja po raznovrstnih kombinacijah, za glavnice, rente plačane do smrti ali po smrti zavarovanca, doto otrokom itd.

Začudenje vzbuja! Mesto K 15 le K 7

Krasna Gloria remontoirska srebrna ura s 3 močnimi pokrovi in z odskočnim pokrovcem, bogato gravirana, točno idoča, 3 letno jamstvo pošilja po povzetju za samo K 7 — **Tovarna ur I. KÖNIG** Dunaj, VII., Westbahnstrasse št. 36/117.

MALA OZNANILA

V novi prodajalnici jestvin in kolonijal Petra Peternel v ulici Giulia št. 76 le v dobri vsakovrstne jestvine kakor: kavo, riž, testenine (napeljake), slaškor, turško in belo moko, naravno maslo, sveci, milo, jedilno olje prve vrste po 36 novč.

Tomasoni Ulisse Trst slikar-dekorator. Sprejema delo na delih Dekracije sob s papirjem. Slikanje sob in napisov v vseh slogih in na vse načine. Ponarejen les in marmor. Barvanje pohištva, podov itd. Vse po zmernih cenah, točno in hitro. — Delavnica: ulica 79a Foccolo št. 19.

Tovarna kisa Bruschina & Hrovath Trst - Riva Grumula 6 **Zaloga vinskega kisa in specialnih kisov.** Konkurenčne cene.

Podpisani priporoča svojo **NOVO PEKARNO IN SLADČIČARNO** pri Sv. Jakobu istrske ulice 12 (straven št. 5018). Vedno svež kruh. Pošiljanje na dom. Sprejema naročila in domači kruh v pecivo. Postrežba točna. **Benedikt Suban**

Svoji k svojim! Podpisani priporoča svojo zalogo oglja, drva, premoga in drugo razno kurjavo ter petrolej. Pošiljanje na dom. **Josip Muha**, ul. Cavana (uhod ulica Cavazzani št. 3).

Iv. Kopač svečar v Gorici priporoča priznano najboljšje in najcenejše **voščene sveče** Cenik brezplačno in franko.

Nova zaloga ovesa in sena na debelo in drobno M. vd. Zerquench ul. Pierluigi di Palestrina (prej ul. delle Acque) vogal ul. Coroneo.

Prva trž. brusilnica — na električno moč — **Gualtiero Cozzio** Passo S. Giovanni št. 2 (vogal ulice Torrente nasproti kavarne Chiozza izvršuje vsakovrstno brušenje in poliranje. Ima tudi v zalogi vsakovrstne nože itd.

MIRODILNICA Henrik Bonetta ul. Carradori 18 (vogal Geppa) Specialiteta navadnih in medicinskih drog, barv, pokosti, lakov, ščetk, čopičev, navajnega in parfumnega mila, petroleja, spirita (geste) za gorjeti. — Barvilo za čiščenje vina. — Nizke cene. Prodaja na debelo in drobno

Nova prodajalnica Romolo Perini zlatar in droguljar **Via del Rivo 26** Sprejema poplave, kupuje zlato, srebrno in juvele. Popravilja ure na jamstvo.

Prodajalnico jestvin založeno z vedno svežim blagom I vrste kakor: kavo vseh vrst, sladkorja, olja, mila, kisa, testenine, moke, otrobov itd. priporoča svojim rojakom udani **Počkaj Ivan** ul. PETRONIO 2 (vogal ul. S. F

CESARE ALPRON komisije in zastopstva TRST ulica Acquedotto 65. I.

Tržaška posojilnica in hranilnica registrovana zadruga z omejenim poročtvom. **Piazza Caserma št. 2, I. n. — TRST — V lastni hiši. Telefon št. 952.** Vhod po glavnih stopnicah. Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud zadruga in jih obrestuje po 4%. Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po 1 krono. Posojila daja samo zadrugnikom in sicer na uknjizbo po 5 1/2%, na menjice po 6%, na zastave po 5 1/2%. Uradne ure: od 9.—12. dopoldne in od 3.—4. popoldne. Izplačuje vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad za pr. Ima najmodernejše urejeno varnostno celico za shrambo vrednostnih papirjev, listin itd. **Poštno hranilnični račun 816.004.**

Narodni kolek je vdobiti pri upravi „Edinost“

TOVARNA POHIŠTVA IGNAC KRON TRST, ULICA CASSA DI RISPARMIO 5 **NEBLOVANJE PO NAJMODERNEJSIH ZARTEVAB** **KATALOGI BREZPLACNO.**

„Avstrijsko parobrodno društvo“ - Trst. (Avstro-amerikanska proga.) - Fratelli COSULICH. Nova redna, hitra in direktna služba za blago in potnike **mej Trstom in Novim Jorkom.** Hitri in elegantni novi brzoparobrod **GIULIA** odpluje dne 7. oktobra t. l. v Novi York. Potnina znaša I. razred K 175.—, I. razred K 300.—. Potrežba in hrana (vsak dan kruh in meso) dobro vino, zdravniške službe. Parniki so električno razsvetljeni in ventilirani. Potniki III. razreda imajo popolno svobodo na krovu. Za pojasnila se je obrniti na društvo v Trstu, ulica Molin piccolo št. 2

KONSTANTIN RUBINIK Prodajalnica mrežic, Ulica Stadion 3. Sprejema prekladanje in čiščenje svetilk na plin ob času selitve. Neprekosljivo plinove mrežice. — Vsakovrstni pripadki za razsvetljavo. Naročbe za popolno čiščenje stanovanj.

Najboljše STISKALNICE ZA GROZDJE IN OLJKE so naše stiskalnice „ERGOLE“ najnovejšega in najboljšega sestava z dvojno in nepretrgano pritiskalno močjo; zajamčeno najboljše delovanje, ki prekaša vse druge stiskalnice. **HIDRAVLICNA STISKALNICA.** Najboljše avtomatično patentovane titne brizgalnice, ki delujejo same od sebe, ne da bi jih bilo treba goniti. „Syphonia“ plugi, stroji, za grozdje, sadje in oljke, mlin za mlti grozdje. Plugji za vinograde. Stroji za sušenje sadja in drugih vegetalnih, življenskih in miralnih pridelkov. Stiskalnice za seno, slamo itd. na roko. Mlatilnice za žlta, čistilnice, rešetalnice. — Slamoreznica, ročni mlin za žito v raznih velikostih in vsi drugi stroji za poljedelstvo. Izdelujejo in pošiljajo na jamstvo kot posebno najnovejšega izbornega uresničenega, najbolj pripoznanega in odlik. sestava. **PH. MAYFARTH & Co.** tovarna za poljedelske in vinske stroje, DUNAJ, II. TABORSTRASSE št. 71. Odlikovani v vseh državah sveta z nad 530 zlatimi, srebrnimi in častnimi kolajnami. Ceniki z mnogoštevilnimi pohvalnimi pismi brezplačno. Razprodajalci in zastopniki se iščejo povsodi kjer nismo zastopani.

GORIŠKA LJUDSKA POSOJILNICA vpisana zadruga z omejenim jamstvom. v Gorici **Gosposka ulica hšt. 7., II. nadstr.** v lastni hiši. Hranilne vloge sprejemajo se od vsakega, če tudi ni član društva in se obrestuje po 4 1/2%, ne da bi se odbijal rentni davek. Posojila dajejo se samo članom in sicer na menjice po 6% in na vknjizbe po 5 1/2%. Uraduje vsaki dan od 8. do 12 1/2 ura pop. razven nedelj in prazn kov. Stanje hranilnih vlog leta 1904 K 1.485.607 11 posojil 1.573.842 34 glavnih deležev 112.730 — Poštno-bran. račun št. 837.315.

CESARE ALPRON komisije in zastopstva TRST ulica Acquedotto 65. I.

Tovarna s zalogo pohištva svetlega in temnega kakor tudi popolne kuhinje v najmodernejšem slogu po konkurenčnih cenah priporoča **V. Doplicher** ulica Chiozza št. 8 pri tleh (nasproti dvoran „Tersicore“).

F. Pertot urar TRST - ul. Poste nuove št. 9 priporoča velik izbor ur: Omega, Schaffhausa, Longines, Tavanes itd. kakor tudi zlate, srebrne in kovinske ure za gospe. Izbor ur za birno. Sprejema popraviljanja po nizkih cenah.

ANTON SKERL mehanik, zapriseženi zvedeneo. Trst - Carlo Goldonijev trg 11. - Trst. Zastopnik tovarne koles in motokoles „Puch“. Napeljava in zaloga električnih zvorčkov. Izključna prodaja gramofonov, zonofov in fonografov. Zaloga priprav za točiti pivo. Lastna mehanična delavnica za popraviljanje šivalnih strojev, koles, motokoles itd. Velika zaloga pripadkov po tovarniških cenah. TELEFON št. 1734.

Dobro znana zaloga **manifaktur v partijah** ki se je nahajala na Piazza nuova vogal ul. S. Caterina št. 8 se je preselila dne 24. avgusta v ravnoisto ulico št. 1, zraven „Kavarne Metropole“ (vogal Corso).

Na Proseku priporoča svojo **mirodilnico** ki je preskrbljena z vsem v to stroko spadajočim blagom. — Nadalje se nahaja v zalogi železo, šipe in žebli. **JOSIP ŽIGON**, mirodilničar.

Zaloga Izvozno-marčne (Export-Märzen) in vležane (Lager) **pive** v sodčeh in v boteljkah, kakor tudi **kvasa** iz tovarne **Bratov Reinlinghaus Steinfeld** pri Gradcu. Zaloga **Mattonijeve Giesshubler** vedno sveže kisle vode po zmernih cenah pri **ANTONU DEJAK junior** TRST Via degli Artisti št. 10.

„SLAVIJA“ sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživljenje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili. Vsek član ima po preteku petih let pravico do dividenca.

„Slavija“ vzajemne zavarovalna banka v Pragi. — Rezervni fond 31.865.386-80 K, izplačane odškodnine: 82.737.159-57 K. Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države s vsakost slovensko-narodno upravo. Vsa pajamila daje: **Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12**

Zavaruje poslopja in premočnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najakutneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje. Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnkoristne zadeve.